

Enwin

- Vision Keeper -

12.6.2024

ILMANLAATUMITTAUSTEN LAATUJÄRJESTELMÄN KUVAUS

---

*Teollisuuden ilmanlaadun yhteistarkkailu Kotkassa vuoden
2021 alusta lähtien*

Enwin
- Vision Keeper -

ENWIN OY, 2024

www.enwin.fi

Sisällysluettelo

---

1. Teollisuuden ilmanlaadun yhteistarkkailu Kotkassa	2
2. Ilmanlaadun mittausten laatujärjestelmä.....	2
3. Ilmanlaadun mittausten menetelmät, laadunvarmistus ja tulosten käsittely	2
3.1 Hengitettävien hiukkaset (PM ₁₀) ja pienhiukkaset (PM _{2.5})	2
Menetelmä.....	2
Menetelmien validointi	2
Laadunvarmistus.....	3
Mittausepävarmuus.....	3
Tulosten tarkistus	3
3.2 TRS-yhdisteet.....	3

1. Teollisuuden ilmanlaadun yhteistarkkailu Kotkassa

Kotkan kaupungin alueella toteutetaan Ympäristönsuojelulain (527/2014) 143 §:n mukaista ympäristön tilan seurantaa. Ilmanlaatumittaukset ovat osa tätä seurantaa (Ilmanlaatuasetus 79/2017). Vuoden 2021 alusta lähtien Kotkassa teollisuuden ilmanlaadun yhteistarkkailu perustuu Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen päätökseen (KASELY/8/07.03/2010 29.4.2020). Tarkkailuun osallistuvat Stora Enso Oyj Sunilan tehdas, MM Kotkamills Oy, Ahlstrom Glassfibre Oy, Karhulan tehdas ja Kotkan Energia Oy.

Teollisuuden yhteistarkkailua toteutetaan Enwin Oy:n toimesta Kotkan pääkirjaston katolla jatkuvatoimisilla $PM_{2.5}$:n ja PM_{10} :n mittauksilla. Lisäksi TRS-yhdisteiden eli hajurikkiyhdisteiden pitoisuuksia ulkoilmassa seurataan suuntaa antavalla virtuaalisella, reaaliaikaisella leviämismallinnuksella kolmessa kohteessa (Kirjastotalo, Metsäkulma ja Rauhala).

2. Ilmanlaadun mittausten laatujärjestelmä

Ilmanlaatumittauksilla on laatujärjestelmä, joka on kuvattu ja dokumentoitu ilmanlaadun seurannan laatukäsikirjassa. Laatujärjestelmä kattaa jatkuvatoimiset hengitettävien hiukkasten PM_{10} ja pienhiukkasten $PM_{2.5}$ mittaukset ja se täyttää ilmanlaatuasetusten vaatimukset, jotka koskevat raja-arvojen ja tavoitearvojen valvontaa.

Laatujärjestelmä perustuu standardiin SFS-EN 17025:2017. Laatujärjestelmä ei ole akkreditoitu. Enwin Oy osallistuu kansallisen ilmanlaadun vertailulaboratorion järjestämiin laatuauditointeihin.

3. Ilmanlaadun mittausten menetelmät, laadunvarmistus ja tulosten käsittely

---

3.1 Hengitettävien hiukkaset (PM_{10}) ja pienhiukkaset ($PM_{2.5}$)

Menetelmä

Kotkan Kirjastotalon katolla tehdään hiukkasmittaukset valon sirontaan perustuvalla PALAS FIDAS 200E -hiukkasmittauslaitteistolla, joka on standardien EN16450 ja EN15267 mukaan tyyppihyväksytty (TÜV). Mittauksissa sovelletaan standardia EN 16450:2017.

Menetelmien validointi

PM_{10} - ja $PM_{2.5}$ -mittauksissa käytettävän Fidas -mittalaitteen vastaavuus referenssimenetelmään on alustavasti osoitettu Ilmatieteen laitoksen vertailulaboratorion

2024©ENWIN OY

toimesta vuonna 2020.¹ Mittauksissa käytetään vertailumittauksissa määritettyjä korjauskertoimia.

Laadunvarmistus

Jatkuvatoimisissa mittauksissa käytetään tyyppihyväksyttyä (TÜV, MCerts) analysaattoria. Analysaattorin tiiviys, näytevirtaus ja muut parametrit sekä kalibrointi tarkistetaan säännöllisesti HNU-Nordion Oy:n toimesta noudattaen laitevalmistajan ohjeita. Laadunvarmistuskäytännöt, kalibroinnit ja mittalaitteiden huolto on soveltuvin osin toteutettu standardin EN 16450:2017 suositusten mukaisesti.

Mittausepävarmuus

Ilmanlaatuasetuksen 79/2017 mukaan hiukkasmittauksen mittausepävarmuuden pitää olla alle 25 %. Mittausepävarmuus FIDAS 200-laitteistolle on HIVATO 2019-2020 vertailumittausten mukaan määritettynä PM_{2.5}-hiukkasille W_{CM}=15.8 % ja PM₁₀-hiukkasille W_{CM}=7.2 %. Epävarmuudet on määritetty kansallisen vertailulaboratorion voimassa olevissa vertailumittauksissa.

Tulosten tarkistus

Mittaustulosten hyväksymisessä käytetään standardin EN 16450:2017 suosituksia.

Tiedot välitetään tunneittain Ilmatieteen laitoksen ilmanlaatusivustolle julkaistaviksi. Mittaustulokset näkyvät myös lähes reaaliaikaisesti Kotkan kaupungin ilmanlaatu -sivustolla. Mittaustulosten lopullinen käsittely tehdään Excel-taulukkolaskentaohjelman avulla. Kuukausittaisista mittaustuloksista laaditaan raportti (ISSN 2954-1689) seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Raportti toimitetaan Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle, teollisuuden yhteyshenkilöille sekä Kotkan kaupungin ilmanlaatusivuille julkaistavaksi. Vuosiraporttia (ISSN 2954-1697) varten lasketaan myös Ilmanlaatuindeksi Excel-taulukkolaskentaohjelmalla.

3.2 TRS-yhdisteet

TRS-rikin (TRS-S) päästöjen leviäminen mallinnetaan jatkuvasti reaaliaikaisella Enwin TOM-TRS-hajumallinnusohjelmistolla kolmelle virtuaaliselle mittausasemalle ulkoilman TRS-S-pitoisuutena yksikössä µgS/m³ (Kirjastotalo, metsäkulma, Rauhala). Leviämismallissa otetaan huomioon reaaliaikaisesti teollisuuden online piippupäästöt ja ohitustilanteiden päästöt, kertamittaukset, reaaliaikainen säädata, päästölähteiden lähirakennukset ja maaston korkeusmalli (©Maanmittauslaitos).

---

¹ Hiukkasmittausten vaatimuksenmukaisuuden todentaminen (HIVATO) 2019–2020, Ilmatieteen laitos 2021:2